

Zasady wewnątrzszkolnego oceniania z języka polskiego w klasach 4-8 obowiązującej podstawy programowej oraz wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Cele kształcenia

Cele kształcenia (wymagania ogólne) i treści nauczania (wymagania szczegółowe) przedmiotu język polski zostały sformułowane dla czterech obszarów:

- kształcenia literackiego i kulturowego
- kształcenia językowego
- tworzenia wypowiedzi
- samokształcenie

Cele kształcenia - wymagania ogólne

W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
4. Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami.
5. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich w kontekście podstawowych informacji o epokach, w których tworzyli (zwłaszcza w klasach VII i VIII).
7. Rozwijanie zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.

W zakresie kształcenia językowego:

1. Rozwijanie rozumienia wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu tożsamości osobowej ucznia oraz wspólnot: rodzinnej, narodowej i kulturowej.
2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.
4. Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, czytania, mówienia i pisania) w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, w tym także z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.
6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

W zakresie tworzenia wypowiedzi:

1. Usprawnianie czynności fonacyjnych, artykulacyjnych i prozodycznych uczniów.
2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.
3. Kształcenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów mówionych, doskonalenie dykcji i operowania głosem.
4. Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych, rozpoznawanie języka jako działania (akty mowy).
5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.
6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.
7. Rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

W zakresie samokształcenia:

1. Rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.

2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
3. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej.
4. Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.
5. Zachęcanie do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach oraz rozwijanie umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.
6. Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe dostosowane do poziomu klas 4 – 6

Klasa 4

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. omawia elementy świata przedstawionego;
2. Rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;
3. rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, opowiadanie, powieść, pamiętnik, komiks oraz wskazuje jego cechy gatunkowe;
4. zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, uosobienie, ożywienie oraz określa ich funkcje;
5. rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
6. opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
7. odróżnia dialog od monologu;
8. charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
9. wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
10. określa tematykę oraz problematykę utworu;

11. nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
12. objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
13. określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
14. przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
15. wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze;
16. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
17. wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;
2. określa temat i główną myśl tekstu;
3. odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
4. charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy;
5. wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka);
6. rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa)
7. świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1. rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, przyimek, spójnik, i określa ich funkcje w tekście;
2. odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
3. dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, rozpoznaje bezokolicznik;
4. rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, czasownika;
5. stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;

6. nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie);
7. rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone, równoważnik zdania, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
2. dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
2. rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
3. rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1. pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
2. poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu;
3. zna i rozumie pojęcie kursywy.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1. uczestniczy w rozmowie na zadany temat;

2. dokonuje selekcji informacji;
3. zna zasady stosowania akapitów;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis, list, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, życzenia, pozdrowienia;
2. wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;
3. tworzy plan odtwórczy
4. redaguje notatki;
5. opowiada o przeczytanym tekście;

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1. doskonalą ciche i głośne czytanie;
2. zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz online);
3. korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych oraz słownika terminów literackich;
4. poznaje życie kulturalne swojego regionu;
5. rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Klasa 5

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;

2. rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej lub utworach fantasy;
3. rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe;
4. zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne oraz określa ich funkcje;
5. omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, puenty, punktu kulminacyjnego;
6. rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
7. opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
8. odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze;
9. charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
10. wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
11. określa tematykę oraz problematykę utworu;
12. wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
13. nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
14. objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
15. określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
16. przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
17. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
18. wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2.Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2. identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; określa temat i główną myśl tekstu;
3. dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
4. odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;

5. rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
6. wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego);
7. rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
8. świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

8. rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, przyimek, spójnik i określa ich funkcje w tekście;
9. odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
10. dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;
11. rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki;
12. stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
13. poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach;
14. nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
15. rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu (związek główny, związki poboczne), wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny;
16. rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące – rozumie ich funkcje i je stosuje;

17. rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej;
18. przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
2. rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
3. rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście;
4. dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

4. identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: publicystyczny, informacyjny, reklamowy;
5. identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
6. określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;
7. rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
8. rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; rozróżnia głoski miękkie, twarde.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

4. pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
5. poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, wielokropka.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

4. tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
5. dokonuje selekcji informacji;
6. zna zasady budowania akapitów.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze z dialogiem, odtwórcze), sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, ogłoszenie;
2. wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;
3. tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;
4. redaguje notatki;
5. opowiada o przeczytanym tekście;
6. rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;
7. tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;
8. redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów;
9. wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

6. doskonalą ciche i głośne czytanie;
7. doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji;
8. korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
9. zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line);

10. korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słownika terminów literackich;
11. zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość;
12. poznaje życie kulturalne swojego regionu;
13. rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Klasa 6

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;
2. rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, lub utworach fantasy;
3. rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;
4. zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę oraz określa ich funkcje;
5. omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego;
6. rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
7. opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
8. odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze;
9. charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
10. rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;
11. wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;

12. określa tematykę oraz problematykę utworu;
13. wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
14. nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
15. objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
16. przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
17. wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze;
18. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
19. wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

9. identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy;
10. wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;
11. określa temat i główną myśl tekstu;
12. dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
13. odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
14. rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
15. wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego);
16. rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
17. odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
18. świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

19. rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście;
20. odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
21. dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, stronę bierną i czynną, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;
22. rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcje w wypowiedzi;
23. stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
24. poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach;
25. nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);

26. rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny oraz typy związków;
27. rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące – rozumie ich funkcje i je stosuje;
28. rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej;
29. przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

19. posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
20. używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;
21. rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów;

22. rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
23. rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście;
24. dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

9. identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy;
10. identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
11. określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;
12. rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
13. rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów;
14. stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi;
15. rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

6. pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
7. poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu, stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne w dialogach.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

7. uczestniczy w rozmowie na zadany temat;
8. tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
9. dokonuje selekcji informacji;
10. zna zasady budowania akapitów;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

10. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze na motywach baśni, legendy mitu, przypowieści), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie;
11. życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym;
12. wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;
13. tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;
14. redaguje notatki;
15. opowiada o przeczytanym tekście;
16. rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;
17. tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;
18. wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

14. doskonalili różne formy zapisywania pozyskanych informacji;
15. korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcionuje informacje;
16. zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line);
17. korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słownika terminów literackich;
18. zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość;
19. rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;
20. poznaje życie kulturalne swojego regionu;
21. rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe dostosowane do poziomu klas 7 – 8

Klasa 7

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
2. rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
3. wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
4. rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię i określa ich funkcje;
5. zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
6. zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje;
7. określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
8. określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
9. wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
10. wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
11. recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
2. porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
3. interpretuje dzieła sztuki (obraz, fotografia);
4. dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
5. określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;

6. znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1. rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem;
2. rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
3. zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
4. rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
5. rozumie i stosuje zasady dotyczące akcentu i wyjątków od reguły polskiego akcentu.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście;
2. zna sposoby wzbogacania słownictwa;
3. rozumie znaczenie homonimów;
4. wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
5. rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu.

3.Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;

4.Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1. wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
2. poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
3. wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
4. zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

III Tworzenie wypowiedzi

1.Elementy retoryki. Uczeń:

1. funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
2. gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
3. tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
4. wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
5. odróżnia przykład od argumentu;
6. przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego;
7. zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, streszczenie, przemówienie;

2. wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje;
3. formułuje pytania do tekstu;
4. dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

IV. Samokształcenie uczeń:

1. rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
2. rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
3. uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;
4. uczestniczy w projektach edukacyjnych (itp. tworzy różnorodne prezentacje ;
5. pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;
6. rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
7. rozwija nawyki systematycznego uczenia się;
8. rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii

Klasa 8

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
2. rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epopeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
3. wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
4. rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje;

- 5.zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
- 6.zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje;
- 7.określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 8.określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 9.wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
- 10.wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
- 11.wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
- 12.recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- 1.wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
- 2.porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- 3.kinterpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
 1. dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
 2. rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy;
 3. określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;
 4. znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

6. rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem;
7. rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
8. zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
9. rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
10. rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
11. odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
12. rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

6. dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście;
7. rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
8. zna sposoby wzbogacania słownictwa;
9. rozumie znaczenie homonimów;
10. wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
11. rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu;
12. rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

12. rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;
13. rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;
14. rozumie, na czym polega błąd językowy.

4.Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

15. wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
16. poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
17. wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
18. zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

III Tworzenie wypowiedzi

1.Elementy retoryki. Uczeń:

19. funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
20. gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
21. tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);
22. wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
23. odróżnia przykład od argumentu;
24. przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;

25. zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
26. rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję;
27. rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

2.Mówienie i pisanie. Uczeń:

28. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad;
29. wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje;
30. formułuje pytania do tekstu;
31. dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

IV. Samokształcenie uczeń:

- 1.Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
- 2.Rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
- 3.Uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;
 1. uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);
 2. pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;
 3. rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
 4. rozwija nawyki systematycznego uczenia się;
 5. rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii

Wymagania ogólne dostosowane do poziomu klas 4 – 8

1. Uczeń jest klasyfikowany dwa razy w roku: oceną śródroczną i roczną, która uwzględnia ocenę z I półrocza.
2. Pomiar osiągnięć ucznia odbywa się za pomocą następujących narzędzi:
 - pisemne prace klasowe (wypracowania)
 - sprawdziany pisemne (dział wiedzy)
 - kartkówki (trzy ostatnie tematy lekcyjne)
 - odpowiedzi ustne
 - zadania i prace dodatkowe (np. referaty, prezentacje, projekty edukacyjne- albumy, prace literacko-plastyczne)
 - aktywność na lekcjach,
 - wypowiedzi ustne przygotowane w domu lub w klasie
 - udział w konkursach i olimpiadach
3. Każdy uczeń w ciągu semestru powinien otrzymać minimum 5 ocen. Ustala się: minimum 1 wypracowanie klasowe, 1 test polonistyczny, 1 sprawdzian z nauki o języku, 1 sprawdzian ortograficzny w półroczu.
4. Ocenę półroczną i roczną ustala się na podstawie ocen bieżących . Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Nauczyciel może wziąć pod uwagę zaangażowanie ucznia w proces kształcenia i jego indywidualne postępy w zdobywaniu wiedzy.
5. Uczeń może zgłosić dwa razy w półroczu brak przygotowania do zajęć.
6. Wszystkie prace klasowe są archiwizowane do końca roku szkolnego.

Kryteria poszczególnych form sprawdzania wiedzy

1. Sprawdzian pisemny, praca pisemna, test :

- Całogodzinne i dwugodzinne prace pisemne w postaci wypracowań, testów lub sprawdzianów, z większych partii materiału, są zapowiadane z wyprzedzeniem 1 tygodnia.
- Termin sprawdzianu zostaje podyktowany do zeszytu oraz zanotowany w dzienniku elektronicznym, zakres materiału nauczyciel dyktuje do zeszytu.

-Sprawdziany, testy, prace pisemne obejmują dział wiedzy z podręcznika (ilość ustala nauczyciel).

- Uczniowie są zobowiązani do uczestnictwa w sprawdzianie lub innej formie sprawdzania wiedzy w wyznaczonym terminie.

- Jeżeli z przyczyn zdrowotnych lub losowych uczeń nie może napisać sprawdzianu lub innej formy z całą klasą bądź uzupełnić braków w innych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności, to powinien uczynić to w najbliższym terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.

- Uczeń uchylający się od zaliczenia zaległego sprawdzianu bądź uzupełnienia braków w innych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności zostanie zobowiązany do jego napisania na najbliższej lekcji lub wykonania innych zaległych form sprawdzania wiedzy i umiejętności. Wtedy sprawdzian lub inne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności będą oceniane zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie. Jeżeli nic nie napisze lub nie wykona zadania, otrzyma ocenę niedostateczną.

2. Kartkówka

- Obejmuje maksymalnie trzy **wybrane** tematy lekcyjne.

- Wybór formy kartkówki należy do nauczyciela.

- Termin kartkówki zostaje wpisany do dziennika elektronicznego.

- Ponieważ kartkówki są zapowiadane przez nauczyciela, uczeń nie ma możliwości zgłoszenia nieprzygotowania.

- Jeżeli z przyczyn zdrowotnych lub losowych uczeń nie może napisać kartkówki z całą klasą, powinien uzupełnić zaległość w najbliższym terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.

- Uczeń uchylający się od zaliczenia zaległej kartkówki zostanie zobowiązany do jej napisania na najbliższej lekcji. Kartkówka ta będzie oceniana zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie. Jeżeli nie napisze wymaganej formy, otrzyma ocenę niedostateczną.

3. Poprawa sprawdzianów i innych form sprawdzania wiedzy.

- Każdą pracę klasową, sprawdzian, test, kartkówkę, które uczeń napisał na ocenę niedostateczną, dopuszczającą, dostateczną i dobrą można poprawić. Poprawa jest dobrowolna

i odbywa się w ciągu 2 tygodni od dnia podania informacji o ocenach.

- Nauczyciel przy wystawianiu oceny na koniec półrocza lub roku bierze pod uwagę wyższą ocenę z poprawy. Ocena niższa ujęta jest w nawias w zapisie w dzienniku i nie jest wliczana do średniej śródsesemestralnej lub końcoworocznej.

4. Ściąganie.

- Za ściąganie na sprawdzianach, kartkówkach i innych formach sprawdzania wiedzy uczeń otrzymuje punkty ujemne oraz zalicza materiał w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela.
- Konsekwencje wynikające z niesamodzielnej pracy podczas sprawdzianów i innych form oceniania określa WO & 15 ust.7 pkt28 i obowiązuje ucznia do zaliczenia danego materiału w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela.
- W przypadku uczniów z opiniami i orzeczeniami z ppp nauczyciel realizuje wskazania zawarte w opinii lub orzeczeniu. Ocenianie ucznia z opinią lub orzeczeniem z ppp uzależnione jest od indywidualnych zapisów zawartych w dokumencie.

5. Aktywność na lekcjach.

- Aktywność na lekcjach nagradzana jest plusem. Uzyskanie pięciu plusów w semestrze skutkuje wpisaniem do dziennika oceny bardzo dobrej. Przez aktywność na lekcji rozumiemy, m.in.: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, rozwiązywanie zadań dodatkowych w czasie zajęć, aktywną pracę w grupach, itp. .

6. Udział w konkursach polonistycznych, recytatorskich i innych.

- Za udział w konkursach humanistycznych uczeń otrzymuje ocenę cząstkową: celujący lub bardzo dobry.

7. Dłuższe formy pisemne (np. rozprawka, opowiadanie, list, recenzja, przemówienie) i krótsze formy pisemne (ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, przepis, tekst reklamowy)

oceniane są w następujących kryteriach:

- zgodność z tematem
- poprawność merytoryczna
- stopień rozwinięcia tematu
- kompozycja

- kompetencje literackie
- poprawność i bogactwo języka
- poprawność interpunkcyjna i ortograficzna

Prace są oceniane z uwzględnieniem stopnia realizacji wymienionych kryteriów z zastosowaniem skali punktowej przeliczanej na procenty, a następnie oceny:

- 0 –30% - niedostateczny
- 31% - 50% pkt – dopuszczający
- 51% - 74% pkt – dostateczny
- 75% - 95% pkt – dobry
- 91 % – 99% pkt – bardzo dobry
- 100% – celujący

8. **Odpowiedź ustna:** znajomość zagadnienia, umiejętność kojarzenia różnych informacji i wyciągania wniosków, sposób rozumowania, poprawność języka i bogactwo słownika, rozumienie i stosowanie terminów.

9. **Recytacja:** znajomość tekstu, właściwe tempo mówienia, wyraźne mówienie, interpretacja głosowa, ogólny wyraz artystyczny.

10. Praca z tekstem kultury (analiza i interpretacja)

- Uczeń otrzymuje ocenę na podstawie zakresu kształcenia literackiego i kulturowego rozpisanego na poziomych wymaganach.

11. **Praca w formie projektu.**

- zgodność projektu z tematem
- bogactwo i oryginalność wyrażonej treści
- oryginalność zastosowanej techniki (technologii)
- estetyka wykonania
- prezentacja

10. **Współpraca w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań.**

- Ogólne zaangażowanie w pracę grupy, bezpośredni wkład w realizację powierzonego zadania, stopień wywiązania się z pełnionej funkcji,

umiejętność współpracy z innymi, rozumienie własnej sytuacji w grupie.

Ogólne kryteria wystawiania oceny półrocznej i rocznej

1. Ocena półroczna i roczna zostaje wystawiona na podstawie uzyskanych przez ucznia ocen cząstkowych. Ostatecznie o ocenie decyduje nauczyciel, biorąc pod uwagę całokształt pracy, wszystkie formy aktywności ucznia i jego zaangażowanie w proces kształcenia. Nauczyciel może wspomagać się średnią arytmetyczną według zasady:

- poniżej średniej 1,75 ocena niedostateczna (1)
- powyżej średniej 1,75 ocena dopuszczająca (2)
- powyżej średniej 2,75 ocena dostateczna (3)
- powyżej średniej 3,75 ocena dobra (4)
- od 4,75 do 5,5 ocena bardzo dobra (5)
- powyżej średniej 5,6 ocena celująca (6)

2. Ocena ważona z języka polskiego

Podstawą do wystawienia oceny półrocznej i rocznej z języka polskiego jest **średnia ważona ocen** otrzymanych w ciągu półrocza. Ocenie ważonej podlegają następujące formy sprawdzania wiedzy:

- aktywność, udział w konkursach, różne formy pracy na lekcjach (np. praca w grupach, projekt), wypowiedzi ustne, recytacja: waga 1
- sprawdzian, kartkówka, test, pisanie ze słuchu, praca pisemna (dłuższa i krótsza forma): waga 2
- ocena za I półrocze wpisywana jako cząstkowa na II półrocze: waga 2

Ustalono następujące ogólne kryteria ocen:

1) Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności obejmujące pełny zakres treści ujętych w programie nauczania danej klasy zgodnym z podstawą programową;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania o podwyższonym stopniu trudności;
- uczestniczy i odnosi sukcesy w pozaszkolnych formach aktywności związanych z danymi zajęciami edukacyjnymi (konkursy przedmiotowe, zawody sportowe);
- zdobywa wiedzę poprzez samodzielne poszukiwania i przemyślenia;
- uzyskał tytuł laureata lub finalisty w konkursie przedmiotowym o zasięgu wojewódzkim (uczeń, który tytuł laureata lub finalisty konkursu przedmiotowego uzyskał po ustaleniu rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych otrzymuje celującą końcową ocenę klasyfikacyjną).

2) Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie;
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się obowiązującą w danym przedmiocie terminologią, precyzyjnością i dojrzałością (odpowiednią do wieku) wypowiedzi ustnych i pisemnych.

3) Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował pełnego zakresu wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie;
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje /wykonuje/ samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;

- stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla danej dziedziny wiedzy, wypowiada się klarownie w stopniu zadowalającym, popełnia nieliczne usterki stylistyczne;

4) Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych;
- posiada wiadomości i umiejętności stosunkowo łatwe do opanowania, użyteczne w życiu codziennym;
- rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego.

5) Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności z pomocą nauczyciela;
- słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk;
- posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli.

6) stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- b) nie jest w stanie rozwiązać (wykona) zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności.

